

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

16. července 2009*

Obsah

Právní rámec	I - 6224
Německá právní úprava	I - 6224
Kolektivní systém DSD, smlouva o užívání loga a smlouva o poskytování služeb	I - 6225
Směrnice 89/104/EHS	I - 6228
Skutečnosti předcházející sporu	I - 6229
Sporné rozhodnutí	I - 6231
Řízení před Soudem a napadený rozsudek	I - 6237
Řízení před Soudním dvorem	I - 6242
Ke kasačnímu opravnému prostředku	I - 6244
K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění vyplývajícímu z rozporů v odůvodnění napadeného rozsudku	I - 6244
Argumentace účastnic řízení	I - 6244
Závěry Soudního dvora	I - 6245
K druhému důvodu, vycházejícímu ze zkreslení smlouvy o užívání loga a dalších prvků spisu	I - 6247
Argumentace účastnic řízení	I - 6247
Závěry Soudního dvora	I - 6248

* Jednací jazyk: němčina.

Ke třetímu důvodu, vycházejícímu z nedostatečného odůvodnění, ze zkrácení skutkových okolností a z nesprávných právních posouzení, pokud jde o výlučná práva spojená s logem DGP	I - 6250
Argumentace účastnic řízení	I - 6250
Závěry Soudního dvora	I - 6253
Ke čtvrtému důvodu, vycházejícímu z porušení známkového práva Společenství	I - 6256
Argumentace účastnic řízení	I - 6256
Závěry Soudního dvora	I - 6257
K pátému důvodu, vycházejícímu z porušení článku 82 ES	I - 6259
Argumentace účastnic řízení	I - 6259
Závěry Soudního dvora	I - 6261
K šestému důvodu, vycházejícímu z porušení článku 3 nařízení č. 17 a zásady proporcionality	I - 6263
Argumentace účastnic řízení	I - 6263
Závěry Soudního dvora	I - 6264
K sedmému důvodu, vycházejícímu z vady řízení	I - 6265
Argumentace účastnic řízení	I - 6265
Závěry Soudního dvora	I - 6266
K osmému důvodu, vycházejícímu z porušení základního práva na dodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování	I - 6267
Argumentace účastnic řízení	I - 6267
Závěry Soudního dvora	I - 6269
K nákladům řízení	I - 6274
I - 6220	

Ve věci C-385/07 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podaný dne 8. srpna 2007,

Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH, se sídlem v Kolíně nad Rýnem (Německo), zastoupená W. Deselaersem, E. Wagnerem a B. Meyringem, Rechtsanwälte,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Komise Evropských společenství, zastoupená W. Möllsem a R. Sauerem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

I - 6221

podporovaná

Interseroh Dienstleistungs GmbH, se sídlem v Kolíně nad Rýnem, zastoupenou W. Pauly, A. Oexlem a J. Kempkesem, Rechtsanwälte,

vedlejší účastníci v řízení o kasačním opravném prostředku,

Vfw GmbH, se sídlem v Kolíně nad Rýnem, zastoupenou H. Wisselem, Rechtsanwalt,

Landbell AG für Rückhol-Systeme, se sídlem v Mohuči (Německo), zastoupenou A. Rinnem a M. Westrupem, Rechtsanwälte,

BellandVision GmbH, se sídlem v Pegnitz (Německo), zastoupenou A. Rinnem a M. Westrupem, Rechtsanwälte,

vedlejšími účastnicemi řízení v první stupni,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, M. Ilešič (zpravodaj), J.-C. Bonichot a T. von Danwitz, předsedové senátů, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, A. Arabadžev, C. Toader a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: H. von Holstein, náměstek vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. prosince 2008,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 31. března 2009,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Svým kasačním opravným prostředkem se Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH (dále jen „DSD“) domáhá zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 24. května 2007, Duales System Deutschland v. Komise (T-151/01, Sb. rozh. s. II-1607, dále jen „napadený rozsudek“), jímž tento Soud zamítl její žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise 2001/463/ES ze dne 20. dubna 2001 v řízení podle článku 82 ES (Věc COMP D3/34493 – DSD) (Úř. věst. L 166, s. 1, dále jen „sporné rozhodnutí“).

Právní rámec

Německá právní úprava

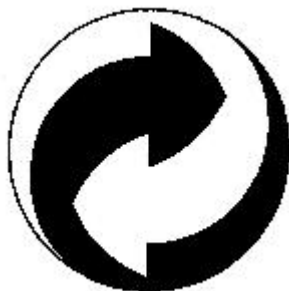
- 2 Dne 12. června 1991 bylo přijato nařízení o předcházení vzniku obalových odpadů (Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen, BGBl. 1991 I, s. 1234), jehož revidované znění – vztahující se na projednávaný spor – nabylo účinnosti dne 28. srpna 1998 (dále jen „nařízení o obalech“). Cílem tohoto nařízení je zmírnit působení obalových odpadů na životní prostředí, a za tímto účelem zavazuje výrobce a distributory obalů, aby odebírali zpět a využívali použité prodejní obaly mimo veřejný systém odstraňování odpadů.
- 3 Výrobci a distributoři musí použité obaly, na které se nařízení vztahuje, zejména zdarma odebrat v prodejním místě nebo v bezprostřední blízkosti tohoto místa a využít je (dále jen „individuální systém“). Spotřebitel musí být na tuto možnost upozorněn prostřednictvím jasně rozpoznatelných informačních tabulí.
- 4 Dotčené nařízení však zbavuje povinnosti individuálního sběru a využívání ty výrobce a distributory, kteří přistoupí k systému, který zajišťuje pravidelný sběr použitých prodejních obalů, v celé zóně klientely distributora, u konečného spotřebitele nebo v blízkosti jeho bydliště za účelem jejich využití (dále jen „kolektivní systém“). Výrobci a distributoři, kteří přistoupili ke kolektivnímu systému, jsou osvobozeni od povinnosti zpětného odběru a využití všech obalů, na které se tento systém vztahuje, a musejí informovat o své účasti v kolektivním systému prostřednictvím označení nebo jakýmkoliv jiným vhodným způsobem. Mohou tak informovat o své účasti označením na obalech nebo mohou použít jiná opatření, jako například informovat zákazníky v prodejním místě nebo označit obal informativním štítkem.

- 5 Kolektivní systémy musí být schváleny příslušnými orgány spolkových zemí. Aby byly schváleny, musí tyto systémy zejména pokrývat území přinejmenším jedné spolkové země, musí uskutečňovat pravidelný sběr v blízkosti bydliště spotřebitelů a musí se opírat o písemnou dohodu s nižšími samosprávnými celky pověřenými nakládáním s odpady. Každý podnik, který splňuje tyto podmínky v některé spolkové zemi, v ní může provozovat kolektivní systém.
- 6 Ode dne 1. ledna 2000 musí kolektivní systémy i výrobci a distributoři, kteří se rozhodli pro individuální systém, dodržovat stejnou míru využití. Tato míra, která je uvedena v příloze I nařízení o obalech, se liší podle materiálu, který tvoří obal. Dodržování povinností zpětného odběru a využití je v případě individuálního systému zajištěno prostřednictvím potvrzení vydaných nezávislými znalci a v případě kolektivního systému prostřednictvím poskytnutí údajů o množstvích sbíraných a využívaných obalů.

Kolektivní systém DSD, smlouva o užívání loga a smlouva o poskytování služeb

- 7 DSD je společnost, která od roku 1991 provozuje kolektivní systém na celém německém území (dále jen „systém DSD“). Za tímto účelem byla DSD v roce 1993 schválena příslušnými orgány všech spolkových zemí.
- 8 Vztahy mezi DSD a výrobci a distributory přistupujícími k jejímu systému jsou upraveny smlouvou, jejímž předmětem je užívání loga „Der Grüne Punkt“ (dále jen „smlouva o užívání loga“). Podpisem této smlouvy přistupující podnik získává za úplaty oprávnění označit prodejní obaly podléhající systému DSD logem „Der Grüne Punkt“ (dále jen logo „DGP“).

- 9 DSD si v roce 1991 nechala dotčené logo tak, jak je zobrazeno níže, zapsat jako ochrannou známku DSD u Německého úřadu pro patenty a ochranné známky:

- 10 Pro užívání loga DGP mimo Německo, zejména v jiných členských státech Evropského společenství, postoupila DSD svá užívací práva formou obecné licence Packaging Recovery Organisation Europe SPRL (ProEurope), která má sídlo v Bruselu (Belgie).
- 11 V Německu zajišťuje DSD na základě článku 2 smlouvy o užívání loga na účet podniků, které přistoupí k jejímu systému, sběr, třídění a využití obalů, o kterých podniky rozhodly, že budou zpracovány systémem DSD, čímž zaniká jejich povinnost zpětného odběru a využití uvedených obalů. Za tímto účelem čl. 3 odst. 1 dotčené smlouvy stanoví, že přístupující podniky jsou povinny oznámit typy obalů, které si přejí zpracovat prostřednictvím systému DSD, a označit logem DGP každý obal těchto typů, který je určen ke spotřebě uvnitř Německa.

- 12 Podle ustanovení smlouvy o užívání loga platných v době rozhodné pro posouzení skutkového základu sporu zaplatí uživatel loga DSD v rámci plnění smlouvy o užívání loga poplatky za všechny obaly označené logem DGP, které distribuuje na německém území. Podle čl. 4 odst. 1 dotčené smlouvy musí být výjimky z tohoto pravidla písemně dohodnuty zvlášť. Článek 5 odst. 1 téže smlouvy rovněž uvádí, že všechny obaly s logem DGP, které uživatel loga distribuuje na německém území, jsou účtovány.
- 13 Výše poplatku se vypočítá podle dvou faktorů, tedy jednak podle váhy obalu a typu použitého materiálu, a jednak podle objemu nebo plochy obalu. Na základě čl. 4 odst. 2 a 3 smlouvy o užívání loga jsou poplatky vypočítávány bez navýšení představujícího zisk a jsou určeny výlučně k pokrytí nákladů na sběr, třídění a využití, jakož i administrativních nákladů, které s tím souvisí.
- 14 V rámci systému DSD mohou být obaly s logem DGP sbírány buď do zvláštních popelnic a rozděleny podle toho, zda jde o kovy, plasty a smíšené materiály, anebo do kontejnerů umístěných v blízkosti obydlí (zejména pro papír a sklo), zatímco zbytkové odpady musí být vyhozeny do popelnic patřících do veřejného systému odstraňování odpadů.
- 15 DSD však sama neprovádí sběr ani nevyužívá použité obaly s logem, ale uzavírá subdodavatelskou smlouvu o poskytování této služby s místními sběrnými podniky. Vztahy mezi DSD a těmito podniky jsou upraveny několikrát pozměněnou vzorovou smlouvou, jejímž předmětem je vytvoření a provoz systému sběru a třídění obalů (dále jen „smlouva o poskytování služeb“). Na základě této smlouvy o poskytování služeb podepsané mezi DSD a 537 místními podniky, má každý z těchto podniků výlučnou pravomoc provádět ve vymezené oblasti sběr obalů na účet DSD. Tyto obaly jsou po jejich roztrídění převezeny do centra pro recyklaci odpadů, kde jsou využívány.
- 16 Smlouva o poskytování služeb byla předmětem rozhodnutí 2001/837/ES Komise ze dne 17. září 2001 v řízení podle článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (věci COMP/34493 – DSD, COMP/37366 – Hofmann + DSD, COMP/37299 – Edelhoff + DSD, COMP/

37291 – Rethmann + DSD, COMP/37288 – ARGE a pět dalších podniků + DSD, COMP/37287 – AWG a pět dalších podniků + DSD, COMP/37526 – Feldhaus + DSD, COMP/37254 – Nehlsen + DSD, COMP/37252 – Schönmakers + DSD, COMP/37250 – Altvater + DSD, COMP/37246 – DASS + DSD, COMP/37245 – Scheele + DSD, COMP/37244 – SAK + DSD, COMP/37243 – Fischer + DSD, COMP/37242 – Trienekens + DSD, COMP/37267 – Interseroh + DSD) (Úř. věst. L 319, s. 1). Rozhodnutím Soudu ze dne 24. května 2007, *Duales System Deutschland v. Komise* (T-289/01, Sb. rozh. s. II-1691), který nebyl předmětem kasačního opravného prostředku před Soudním dvorem, byla žaloba DSD na neplatnost rozhodnutí 2001/837 zamítnuta.

Směrnice 89/104/EHS

- 17 První směrnice Rady ze dne 21. prosince 1988, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst 1989, L 40, s. 1; Zvl. vyd. 17/1, s. 92), ve svém čl. 5 odst. 1 stanoví:

„Ze zapsané ochranné známky vyplývají pro jejího majitele výlučná práva. Majitel je oprávněn zakázat všem třetím osobám, které nemají jeho souhlas, aby v obchodním styku užívaly:

- a) označení totožné s ochrannou známkou pro zboží nebo služby, které jsou totožné s těmi, pro něž je známka zapsána;
- b) označení, u něhož z důvodu jeho totožnosti nebo podobnosti s ochrannou známkou a totožnosti či podobnosti zboží nebo služeb označovaných ochrannou známkou a označením existuje nebezpečí záměny u veřejnosti, včetně nebezpečí asociace označení s ochrannou známkou.“

18 Článek 8 téže směrnice stanoví:

„1. Ochranná známka může být předmětem licence pro některé nebo všechno zboží či služby, pro které byla zapsána, a pro celé území dotčeného členského státu nebo jeho část. Licence může být výlučná nebo nevýlučná.

2. Majitel ochranné známky může uplatnit svá práva z této známky proti nabyvateli, který poruší některé z ustanovení licenční smlouvy týkající se trvání licence, podoby, v jaké může být ochranná známka užívána, druhu zboží či služeb, pro které je poskytnuta licence, území, na němž může být ochranná známka užívána, nebo jakosti zboží či služeb vyráběných či poskytovaných nabyvatelem licence.“

19 Směrnice 89/104 byla zrušena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/95/ES ze dne 22. října 2008, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. L 299, s. 25), jež vstoupila v platnost dne 28. listopadu 2008. Projednávaný spor se nicméně s ohledem na dobu, kdy nastaly skutkové okolnosti, nadále řídí směrnicí 89/104.

Skutečnosti předcházející sporu

20 Dne 2. září 1992 oznámila DSD Komisi Evropských společenství smlouvu o užívání loga a smlouvu o poskytování služeb za účelem obdržení negativního atestu nebo, v případě jeho neudělení, vydání rozhodnutí o udělení výjimky.

21 Poté, co bylo v *Úředním věstníku Evropských společenství* dne 27. března 1997 (Úř. věst. C 100, s. 4) zveřejněno sdělení, v němž Komise oznámila svůj záměr rozhodnout ve prospěch oznámených dohod, obdržela připomínky třetích osob týkající se zejména různých aspektů provádění smlouvy o užívání loga. Tyto třetí osoby zvláště poukazovaly na údajné narušení hospodářské soutěže vyplývající z placení dvojího poplatku v případě účasti v systému DSD a v systému jiného poskytovatele služeb.

22 Dne 15. října 1998 nabídla DSD Komisi soubor závazků směřujících k tomu, aby výrobci a distributoři, kteří přistoupili k systému DSD, nemuseli platit dvojí poplatek v případě, že se účastní jiného kolektivního systému provozovaného na regionální úrovni. DSD vycházela zvláště ze situace, kdy by souběžně se systémem DSD byly vytvořeny kolektivní systémy pokrývající jednu nebo více spolkových zemí. V tomto případě by obaly téhož typu od téhož distributora nebo výrobce mohly být v těchto spolkových zemích odebírány zpět v rámci jednoho z nových kolektivních systémů a v jiných spolkových zemích odebírány zpět v rámci systému DSD, přičemž závazek DSD v tomto ohledu zněl následovně:

„Jsou-li zavedeny a nejvyššími orgány spolkové země oficiálně schváleny v souladu [s] nařízením o obalech jiné systémy než [systém DSD], které působí na regionální úrovni, [DSD] je připravena uplatňovat smlouvu o užívání loga tak, aby přístupující podniky měly možnost účastnit se jednoho z těchto systémů, pokud jde o část svých obalů. [DSD] tak nebude vybírat žádný poplatek na základě smlouvy o užívání loga pro obaly, které jsou sbírány v rámci takových systémů, přičemž tento druhý typ sběru musí být doložen důkazy. Druhou podmínkou pro osvobození od splatného poplatku za obaly s logem [DGP] je, že není ohrožena ochrana známky [DGP].“

23 Dne 3. listopadu 1999 měla Komise za to, že se závazky nabídnuté DSD dne 15. října 1998 mají rovněž vztahovat i na individuální systémy využívané ke zpracovávání části odpadů a že se nemají omezovat pouze na kolektivní systémy.

- 24 Dne 15. listopadu 1999 podali někteří výrobci obalů Komisi stížnost. Poukazovali na to, že smlouva o užívání loga brání zavedení individuálního systému zpětného odběru obalů. Měli za to, že užívání loga, aniž by přitom docházelo ke skutečnému poskytování služeb zpracování odpadů ze strany DSD, je zneužitím dominantního postavení DSD.
- 25 Dopisem ze dne 13. března 2000 nabídla DSD Komisi dva dodatečné závazky. Jeden z nich se vztahoval k případu, kdy výrobci a distributoři obalů zvolili individuální systém pro část svých obalů a přistoupili k systému DSD pro zbývající část těchto obalů. Pro tento případ se DSD zavázala k tomu, že nebude vybírat poplatek na základě smlouvy o užívání loga pro část obalů odebranou zpět v rámci individuálního systému za podmínky, že jí budou předloženy důkazy týkající se tohoto druhého typu sběru.
- 26 Dne 3. srpna 2000 zaslala Komise DSD oznámení námitek, na které DSD odpověděla dopisem ze dne 9. října 2000.
- 27 Dne 20. dubna 2001 přijala Komise sporné rozhodnutí.

Sporné rozhodnutí

- 28 Sporné rozhodnutí v bodě 20 svého odůvodnění uvádí, že z vyjádření německých orgánů vyplývá, že je povoleno kombinovat individuální systém se systémem kolektivním a účastnit se kolektivního systému pouze pro zpětný odběr části obalů uvedených na trh (dále jen „smíšené systémy“). Dotčené rozhodnutí rovněž v bodě 23 svého odůvodnění zdůrazňuje, že z odpovědi německých orgánů plyne, že nařízení o obalech nepředpokládá, že je možné využívat pouze jediný systém. Zákonodárce nikdy neměl v úmyslu umožnit zavedení pouze jednoho kolektivního systému v celém státě nebo v každé spolkové zemi.

- 29 V bodě 95 odůvodnění je východiskem sporného rozhodnutí rovněž okolnost, již DSD nezpochybňuje, že DSD zaujímá dominantní postavení, které v okamžiku přijetí dotčeného rozhodnutí spočívalo ve skutečnosti, že je jediným podnikem, který nabízí kolektivní systém na celém německém území, a že systém DSD provádí sběr přibližně 70 % prodejních obalů v Německu, jakož i přibližně 82 % prodejních obalů od koncových spotřebitelů v Německu.
- 30 Podle bodů 100 až 102 odůvodnění sporného rozhodnutí spočívá zneužití dominantního postavení ve skutečnosti, že poplatek vybíraný DSD od výrobců a distributorů obalů, kteří přistupují k systému DSD, není podmíněn skutečným využitím tohoto systému, ale je vypočítán podle množství obalů označených logem DGP, které tito výrobci a distributoři uvádějí na trh v Německu. Přitom výrobci a distributoři, kteří přistupují k systému DSD, musí označit logem DGP každý obal oznámený DSD, který má být v Německu uveden na trh. Z šetření vedeného Komisí vyplývá, že způsob výpočtu poplatku zaplaceného DSD zabraňuje přání některých výrobců obalů, kteří jsou zákazníky systému DSD, mít možnost používat vlastní individuální systém nebo jiný kolektivní systém pro část obalů, které uvádějí na trh.
- 31 Podle bodů 103 až 107 odůvodnění sporného rozhodnutí, by řešení nabízené DSD – tedy upuštění od označování obalů, které nepodléhají systému DSD, ale jinému systému, ať individuálnímu, nebo kolektivnímu, logem DGP – bylo z hospodářského hlediska odsouzeno k neúspěchu. Takové řešení by totiž vyžadovalo selektivní označování obalů (které by měly, nebo neměly logo DGP), což by vedlo ke značným dodatečným nákladům. Takové řešení by navíc vyžadovalo, aby výrobci a distributoři obalů používající smíšené systémy zajistili, že obaly s logem DGP budou předávány na místech, kde zpětný odběr těchto obalů provádí systém DSD, a ty, na nichž toto logo není uvedeno, byly předávány na místech, kde jejich zpětný odběr zajišťují ostatní systémy, což by nebylo možné ani praktické. Nakonec s ohledem na skutečnost, že konečný spotřebitel se rozhoduje, zda obal vyhodí v rámci kolektivního systému v blízkosti svého bydliště, nebo zda jej odevzdá v prodejním místě v rámci individuálního systému, často až když balený výrobek zakoupil nebo případně až když jej použil, nebylo by možné přiřadit obaly s logem DGP k jednomu ani druhému typu sběru.

- 32 V bodech 111 až 115 sporného rozhodnutí se Komise domnívá, že účinky zneužití dominantního postavení jsou dvojí. Jednak DSD tím, že podmiňuje placení poplatku výlučně užíváním loga DGP, vystavuje podniky, které nevyužívají její služby nebo které tuto službu využívají pouze pro část odpadů, nespravedlivým cenám a obchodním podmínkám. Z důvodu nepřiměřeného rozdílu mezi náklady na poskytnutí služby a její cenou se jedná o případ zneužívání dominantního postavení ve smyslu čl. 82 druhého pododstavce písm. a) ES. Dále v důsledku režimu poplatků vymezeného smlouvou o užívání loga není pro podniky povinné platit poplatek hospodářsky rentabilní, aby přistoupily ke konkurenčnímu individuálnímu nebo kolektivnímu systému, jelikož tyto podniky musí buď platit poplatek DSD vedle odměny placené soutěžiteli, anebo zavést odlišné způsoby balení a distribuce. Režim poplatků tak ztěžuje vstup soutěžitelů systému DSD na trh.
- 33 V bodech 143 až 153 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise upřesňuje, že konstatování zneužití dominantního postavení není vyvráceno nezbytností chránit rozlišovací způsobilost loga DGP. K tomuto bodu sporné rozhodnutí uvádí, že základní funkce tohoto loga je splněna, jestliže spotřebiteli sděluje, že má možnost nechat zpracovat obal prostřednictvím DSD.
- 34 V bodech 155 až 160 dotčeného rozhodnutí Komise uvádí, že obchod mezi členskými státy může být ve znatelném rozsahu ovlivněn zneužitím dominantního postavení, které představují podmínky placení sporného smluvního poplatku s ohledem na okolnosti, které jsou vlastní zpětnému odběru a využití obalů v Německu a na společném trhu.
- 35 Závěrem posouzení věci Komisí podle článku 82 ES je první článek sporného rozhodnutí formulován následovně:

„Jednání [DSD] spočívající ve vyžadování, v souladu s čl. 4 odst. 1 první větou a čl. 5 odst. 1 první větou smlouvy o užívání loga, zaplacení poplatku za všechny prodejní

obaly uvedené na trh v Německu s logem [DGP] je neslučitelné se společným trhem, pokud podniky podléhající povinností na základě nařízení o obalech:

- a) využívají službu převzetí povinnosti odstraňování odpadů stanovenou v článku 2 smlouvy o užívání loga pouze pro část obalů nebo ji nevyužívají vůbec, ale uvádí na trh v Německu standardizované obaly, které jsou rovněž uváděny na trh v jiném členském státě Evropského hospodářského prostoru a pro které přistoupily k systému zpětného odběru, v jehož rámci se užívá logo [DGP], a

- b) prokážou, že pokud jde o celkové nebo částečné množství obalů, pro které nevyužívají službu převzetí povinnosti odstraňování odpadů, splňují povinnosti zpětného odběru, které jim jsou uloženy nařízením o obalech, prostřednictvím konkurenčních kolektivních systémů nebo individuálních systémů.“

³⁶ Po konstatování existence zneužití dominantního postavení Komise v bodech 161 až 167 odůvodnění sporného rozhodnutí a v jeho člancích 2 až 7 určila podle čl. 3 odst. 1 nařízení Rady č. 17 ze 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), způsob, jakým DSD musí ukončit shledané protiprávní jednání.

³⁷ Hlavní opatření uložené DSD pro ni spočívá v tom, že nesmí vybírat poplatek za množství obalů uvedených na trh v Německu s logem DGP, pro které není využívána

služba převzetí povinnosti zpracování odpadů a pro které jsou povinnosti uložené nařízením o obalech splněny jiným způsobem. Toto opatření, definované v článku 3 sporného rozhodnutí, zní následovně:

„DSD je povinna se zavázat vůči všem stranám smlouvy o užívání loga k tomu, že nebude vybírat poplatek za množství prodejních obalů uvedených na trh v Německu s logem [DGP], pro které není využívána služba převzetí povinnosti odstraňování odpadů v souladu s článkem 2 uvedené smlouvy o užívání loga a pro které jsou povinnosti uložené nařízením o obalech splněny jiným způsobem.

Závazek uvedený v prvním pododstavci nahrazuje derogační ustanovení zakotvené v čl. 4 odst. 1 druhé větě smlouvy o užívání loga.“

38 Kromě toho v článku 5 sporného rozhodnutí popisuje Komise pravidla dokazování, která jsou v tomto případě vyžadována, následovně:

„1. Pokud jsou část obalů nebo všechny obaly odebrány zpět v rámci konkurenčního kolektivního systému, je potvrzení vydané provozovatelem systému o tom, že v rámci tohoto konkurenčního kolektivního systému je odebráno zpět odpovídající množství obalů, dostatečným důkazem o tom, že jsou povinnosti uložené nařízením o obalech uvedené v člancích 3 a 4 splněny jiným způsobem.

2. Pokud jsou část obalů nebo všechny obaly předmětem sběru v rámci individuálního systému, postačuje pozdější předložení potvrzení nezávislého znalce uvádějící, že povinnosti zpětného odběru a využití byly splněny. Potvrzení může být vystaveno samostatně pro každého výrobce nebo distributora, anebo pro všechny podniky účastnící se individuálního systému.

[...]

4. Co se týče důkazů, které mají být předloženy DSD, postačuje, nezávisle na odpovídajícím znění nařízení o obalech, aby potvrzení smluvními stranám potvrzovalo, že požadavky na zpětný odběr a využití jsou pro určitý objem obalů splněny.

[...]“

39 Článek 4 sporného rozhodnutí upřesňuje:

„1. DSD není oprávněna vybírat poplatek za obaly odebrané zpět v jiném členském státě v rámci systému zpětného odběru a využití, v němž se užívá logo [DGP] a které jsou s tímto logem uvedeny na trh na území působnosti nařízení o obalech za podmínky, že je potvrzeno, že povinnosti uložené nařízením o obalech jsou splněny jiným způsobem než přistoupením k systému zavedenému DSD [...].

[...]“

I - 6236

Řízení před Soudem a napadený rozsudek

- 40 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 5. července 2001 podala DSD žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí.
- 41 Samostatným podáním došlým téhož dne podala DSD na základě článku 242 ES rovněž návrh na odklad vykonatelnosti článku 3 tohoto rozhodnutí, jakož i jeho článků 4 až 7 v rozsahu, v němž odkazují na dotčený článek 3, a to do doby, než Soud rozhodne ve věci samé.
- 42 Usnesením ze dne 15. listopadu 2001, *Duales System Deutschland v. Komise* (T-151/01 R, Recueil, s. II-3295), odmítl předseda Soudu dotčený návrh na odklad vykonatelnosti sporného rozhodnutí.
- 43 Usnesením ze dne 5. listopadu 2001 povolil Soud vedlejší účastenství podniků Vfw AG (nyní Vfw GmbH, dále jen „Vfw“), Landbell AG für Rückhol-Systeme (dále jen „Landbell“) a BellandVision GmbH (dále jen „BellandVision“) na podporu návrhových žádání Komise. Tyto podniky, které jsou soutěžiteli DSD, předložily svá vyjádření dne 7. února 2002.
- 44 Poslední spis účastníků řízení došel dne 27. května 2002. Konec písemné části řízení byl účastníkům řízení oznámen dne 9. září 2002.
- 45 Během června 2006 se Soud rozhodl zahájit ústní část řízení. V rámci organizačních procesních opatření zaslal účastníkům řízení řadu otázek k ústnímu zodpovězení během jednání. Tyto otázky se týkaly různých etap sběru a využití obalů a podmínek, za kterých může existovat hospodářská soutěž mezi individuálními a kolektivními

systemy. Soud rovněž vyzval Komisi, aby předložila dokument poskytnutý v rámci správního řízení německými orgány. Komise tento dokument předložila dne 26. června 2006.

46 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Soudu byly vyslechnuty na jednání, které proběhlo dne 11. a 12. července 2006.

47 Napadeným rozsudkem Soud zamítl žalobu, která mu byla předložena, a uložil DSD povinnost nést vlastní náklady řízení, jakož i nahradit náklady řízení vynaložené Komisí, Landbell a BellandVision, a to včetně nákladů, které souvisejí s řízením o předběžném opatření.

48 DSD se dovolávala tří žalobních důvodů vycházejících zprv z porušení článku 82 ES, zadruhé z porušení čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17, jakož i zásady proporcionality a zatřetí z porušení čl. 86 odst. 2 ES.

49 Svým prvním žalobním důvodem DSD uváděla, že sporná ustanovení smlouvy o užívání loga byla nezbytná za účelem uskutečnění cílů nařízení o obalech, spočívajících v zachování jednotlivých funkcí známky Der Grüne Punkt (dále jen „známka DGP“) a umožnění řádného fungování systému DSD.

50 V odpovědi na různé argumenty rozvinuté DSD v rámci tohoto žalobního důvodu Soud v bodech 139 až 154 napadeného rozsudku zejména rozhodl, že je možné, aby

výrobce nebo distributor obalů ke splnění míry využití využíval současně několik systémů:

„139 [...] výrobce nebo distributor obalů nepřenechává DSD určité množství obalů určených k označení logem DGP, ale spíše množství materiálu, které tento výrobce nebo distributor uvede na trh v Německu a jehož zpětný odběr a využití hodlá svěřit systému DSD. Pro výrobce nebo distributora obalů je tedy možné použít smíšené systémy, aby dosáhl míry využití stanovené v nařízení.

[...]

154 V tomto ohledu je namístě připomenout, že v nařízení [o obalech] není upřesněno, že se logo [DGP] nemůže nacházet na obalech shromážděných v rámci konkurenčního kolektivního systému nebo individuálního systému, pokud mj. splňují podmínky uložené v [dotčeném] nařízení pro označení systému použitého v kombinaci se systémem DSD. Taková označení mohou být kumulativní, a tentýž obal tak může podléhat současně několika systémům. Právě v tomto smyslu Komise správně vykládá obsah povinnosti transparentnosti definované německými orgány v jejich vyjádření, podle kterého je třeba jasně vymezit jak pro spotřebitele, tak pro příslušné orgány, které obaly podléhají povinnosti zpětného odběru v prodejních místech nebo v jejich bezprostřední blízkosti a které této povinnosti nepodléhají [...]

51 Soud rovněž v bodě 156 napadeného rozsudku rozhodl, že „skutečnost, že se logo [DGP] a označení ‚vhodným způsobem‘ označující jiný kolektivní systém [...] nacházejí na témže obalu, v případě společného použití dvou kolektivních systémů, a skutečnost,

že se na témže obalu nachází logo [DGP] a označení možnosti vrácení obalu v obchodě, v případě společného použití systému DSD a individuálního systému, neporušují základní funkci ochranné známky DSD“.

- 52 V bodě 163 svého rozsudku Soud dodal, že „pokud jde o argumenty týkající se nezbytnosti respektovat řádné fungování systému DSD [...], [...] tento systém není zpochybněn v případě smíšených systémů. Každopádně zvláštní potřeby fungování systému DSD nemohou odůvodnit chování žalobkyně vymezené v rozsudku BăKo soudu Bundesgerichtshof a v rozsudku Hertzelsoudu Oberlandesgericht Düsseldorf citovaných Komisí [...], v různých stížnostech předložených Komisí [...] a v tvrzení původně předloženém DSD v její žalobě [...], které spočívá ve vyžadování zaplacení poplatku za všechny obaly uvedené na trh v Německu s logem [DGP], i když je předložen důkaz, že některé z těchto obalů byly odebrány zpět a využity jiným kolektivním systémem nebo individuálním systémem“.
- 53 Soud v bodě 164 napadeného rozsudku uzavřel, že „ani nařízení o obalech, ani právo ochranných známek, ani zvláštní potřeby fungování systému DSD neopravňují [DSD] k tomu, aby vyžadovala od podniků, které používají její systém, zaplacení poplatku za všechny obaly uvedené na trh v Německu s logem [DGP], i když tyto podniky prokážou, že systém DSD pro část těchto obalů nebo všechny tyto obaly nepoužívají“.
- 54 Svým druhým žalobním důvodem DSD uváděla, že režim selektivního označování obalů podle použitého systému by byl vhodnější než povinnost uložená ve sporném rozhodnutí. Články 3 a 4 tohoto rozhodnutí jsou neproporcionální, protože zavazují DSD k tomu, aby poskytla licenci třetím osobám.
- 55 Soud tento žalobní důvod zamítl. V bodě 173 napadeného rozsudku rozhodl, že „skutečnost, že může být teoreticky možné selektivně označovat obaly logem [DGP],

tedy nemůže vést ke zrušení opatření [přijatých v rámci sporného rozhodnutí], jelikož toto řešení je pro výrobce a distributory obalů nákladnější a obtížněji proveditelné než opatření definovaná v člancích 3 až 5 [tohoto rozhodnutí] [...]“.

56 Soud rovněž v bodě 181 napadeného rozsudku uvedl, že účelem závazků uvedených ve sporném rozhodnutí není „uložit DSD časově neomezenou licenci k užívání [loga DGP], ale pouze zavázat DSD k tomu, aby nevybírala poplatek ze všech obalů označených [tímto] logem, je-li prokázáno, že všechny tyto obaly nebo pouze jejich část byly odebrány zpět a využity prostřednictvím jiného systému“.

57 Soud v bodě 196 napadeného rozsudku upřesnil, že sporné rozhodnutí musí být vykládáno v tom smyslu, že nevylučuje možnost, aby DSD vybírala odpovídající poplatek pouze za užívání známky, je-li prokázáno, že obal označený dotčeným logem byl odebrán zpět a využit jiným systémem.

58 Na podporu tohoto konstatování Soud v bodech 193 a 194 napadeného rozsudku uvedl následující:

„193 Soud poznamenává, že povinnost uložená DSD v článku 3 [sporného] rozhodnutí umožňuje výrobcům a distributorům, kteří používají její systém pouze pro část svých obalů, neplatit poplatek DSD, je-li prokázáno, že obaly označené logem [DGP] nebyly odebrány zpět a využity systémem DSD, ale konkurenčním systémem.

194 Přesto ani v tomto případě ovšem nemůže být vyloučeno, že známka [DGP] označující dotčený obal může mít jako taková hospodářskou hodnotu, jelikož umožňuje informovat spotřebitele, že dotčený obal může být odevzdán v rámci systému DSD [...]. Taková možnost nabídnutá spotřebiteli pro všechny obaly

uvedené na trh s logem [DGP], ať podléhají nebo nepodléhají systému DSD, může mít po ověření odebraných množství cenu, kterou, ač nemůže odpovídat skutečné ceně za službu zpětného odběru a využití, jak tomu mohlo být podle sporných ustanovení smlouvy o užívání loga, by mělo být možné zaplatit DSD za službu nabízenou v projednávané věci, tedy za zpřístupnění jejího systému.“

- 59 Svým třetím žalobním důvodem DSD uplatnila, že porušení článku 82 ES je vyloučeno, protože je pověřena službou obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 86 odst. 2 ES, tedy správou odpadů pro účely ochrany životního prostředí.
- 60 Soud v bodě 208 napadeného rozsudku uvedl, že i za předpokladu, že by DSD byla pověřena takovou službou, nemění to nic na tom, že nebylo prokázáno riziko zpochybnění tohoto úkolu sporným rozhodnutím.

Řízení před Soudním dvorem

- 61 DSD podala projednávaný kasační opravný prostředek dne 8. srpna 2007.
- 62 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 16. listopadu 2007 požádala Interseroh Dienstleistungs GmbH (dále jen „Interseroh“), která od roku 2006 provozuje kolektivní systém na celém německém území, o povolení vedlejšího účastenství na podporu návrhových žádání Komise. Usnesením ze dne 21. února 2008 předseda Soudního dvora toto vedlejší účastenství povolil.

63 DSD navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadený rozsudek;
- zrušil sporné rozhodnutí;
- podpůrně vrátil věc Soudu a
- každopádně uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

64 Komise, Vfw, Landbell, BellandVision a Interseroh navrhují, aby Soudní dvůr:

- zamítl kasační opravný prostředek a
- uložil DSD náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění vyplývajícímu z rozporů v odůvodnění napadeného rozsudku

Argumentace účastnic řízení

- 65 Podle DSD porušil Soud svou povinnost uvést odůvodnění, když se dopustil rozporných konstatování ve vztahu k domnělému zneužití dominantního postavení.
- 66 Na podporu tohoto důvodu provádí DSD porovnání mezi způsobem, jakým bylo dotčené zneužití vyloženo Komisí v bodech 101, 102, 111 a 115 odůvodnění sporného rozhodnutí, jak je přebírá Soud v bodech 48, 50, 58, 60, 119, 163 a 164 napadeného rozsudku, a v odůvodnění obsaženém v bodě 194 tohoto rozsudku.
- 67 Soud se zaprvé opírá o skutečnost, že DSD od podniků, které prokážou, že nevyužívají její systém nebo že jej využívají pouze pro část prodejních obalů označených logem DGP, vyžaduje, aby uhradily celý poplatek z titulu smlouvy o užití loga.
- 68 Zadruhé Soud v bodě 194 napadeného rozsudku uvedl, že u obalů, které nepodléhají systému DSD, DSD nutně nevyžaduje cenu za službu spočívající ve sběru a využití. Konstatování Soudu jsou tedy zjevně rozporná.

- 69 Komise připomíná, že poplatek má pokrývat náklady vyplývající ze sběru, třídění a využití obalů, jakož i poplatky na správu, a není tedy protiplněním za užívání známky. Sporné rozhodnutí a napadený rozsudek se tedy nedotýkají poplatku za užívání známky DGP.
- 70 Vfw, Landbell a BellandVision stejně jako Komise existenci rozporu, jehož se DSD dovolává, zpochybňují. Bod 194 napadeného rozsudku neobsahuje nic, co by se týkalo zjištění učiněných ze strany Soudu, pokud jde o zneužití dominantního postavení. Týká se pouze otázky, zda prosté uvedení loga DGP na obalech může mít cenu, i když DSD neposkytuje žádnou službu zpracování obalů.

Závěry Soudního dvora

- 71 Podle ustálené judikatury představuje otázka, zda je odůvodnění rozsudku Soudu rozporné, právní otázku, kterou je jako takovou možno uplatnit v rámci kasačního opravného prostředku (viz zejména rozsudky ze dne 17. prosince 1998, *Baustahlgewebe v. Komise*, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 25; ze dne 25. ledna 2007, *Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise*, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, bod 77, jakož i ze dne 9. září 2008, *FIAMM a další v. Rada a Komise*, C-120/06 P a C-121/06 P, Sb. rozh. s. I-6513, bod 90).
- 72 DSD se v projednávané věci domnívá, že existuje rozpor mezi konstatováním učiněným v bodě 194 napadeného rozsudku a těmi, jimiž Soud potvrdil existenci zneužití dominantního postavení postsaného Komisí.
- 73 Jak vyplývá z bodů 193 a 194 napadeného rozsudku, tyto se týkají okolnosti, že v důsledku závazků stanovených Komisí ve sporném rozhodnutí nemůže DSD nadále

vybírat poplatek stanovený ve smlouvě o užívání loga u obalů, které jsou jí oznámeny, které jsou označeny logem DGP a u nichž je prokázáno, že nebyly odebrány zpět a využity systémem DSD.

- 74 V bodu 194 dotčeného rozsudku Soud konstatoval, že přes tuto okolnost nelze vyloučit, že výrobci a distributoři takových obalů musí DSD zaplatit určitou částku jako protiplnění pouze za to, že obal označí logem DGP, s tím, že označení tímto logem znamená zpřístupnění systému DSD pro spotřebitele, a představuje tedy užití známky DGP, které může mít cenu.
- 75 Jak Soud sám v témže bodě upřesnil, částka, kterou může DSD případně vybrat jako protiplnění za označení známkou DGP, se liší od poplatku, který náleží za obaly skutečně vybrané zpět a využité ze strany DSD podle smlouvy o užívání loga.
- 76 Z výše uvedeného na prvním místě plyne, že Soud v žádném případě v bodě 194 napadeného rozsudku nekonstatoval, že DSD může vybírat částku odpovídající ceně za službu sběru a využití jako protiplnění za pouhé zpřístupnění svého systému.
- 77 Zadruhé z toho plyne, že bod 194 napadeného rozsudku se týká následků opatření uvedených ve sporném rozhodnutí, a nikoli zjištění zneužití dominantního postavení. Jeho účelem je pouze konstatovat, že v rozporu s tím, co DSD tvrdila před Soudem, nemá sporné rozhodnutí za následek, že by DSD připravilo o možnost vybírat určitou částku jen za opatření obalů známkou DGP.

- 78 Rozpor v odůvodnění, jehož se DSD dovolává, nelze proto považovat za opodstatněný, a první důvod kasačního opravného prostředku musí být tudíž zamítnut.

K druhému důvodu, vycházejícímu ze zkreslení smlouvy o užívání loga a dalších prvků spisu

Argumentace účastnic řízení

- 79 DSD uvádí, že jádrem sporu je konstatování uvedené v bodu 111 odůvodnění sporného rozhodnutí, podle něhož „DSD vynucuje nepřiměřené ceny pokaždé, když je množství obalů nesoucích logo [DGP] větší než množství obalů, které jsou kolektivním systémem převzaty“. Soud měl v tomto kontextu konstatovat, že na základě smlouvy o užívání loga poskytuje DSD izolovanou licenci k užívání loga DGP, tj. licenci k označování obalů, u nichž se nevyužívá systém DSD.
- 80 Toto konstatování představuje podle DSD zkreslení smlouvy o užívání loga, protože tato smlouva pouze uděluje právo užívat logo DGP ve vazbě s převzetím povinností vyplývajících z nařízení o obalech.
- 81 Dotčené konstatování kromě toho zkresluje další prvky spisu. V tomto ohledu DSD zdůrazňuje, že korespondence, kterou si vyměnila s Komisí v průběhu správního řízení, ukazuje, že neposkytuje licenci s takovou působností, jakou popisuje Soud, ale že pouze odmítá vyhovět návrhu Komise, aby souhlasila s tím, že obaly určené do konkurenčních systémů zpracování mohou být opatřeny logem DGP.

- 82 Konstatování týkající se izolované licence učiněné Soudem zkresluje navíc prvky spisu, o které se sám Soud výslovně opírá, zejména v bodě 163 napadeného rozsudku, jakými jsou některé rozsudky německých soudů a stížnosti, které byly předloženy Komisi.
- 83 Podle Komise, Vfww, Landbell, BellandVision a Interseroh Soud konstatování o „izolované licenci“, které mu DSD přičítá, prostě vůbec neučinil.
- 84 Vfww, Landbell a BellandVision se kromě toho domnívají, že tento důvod je nepřipustný, protože DSD nemůže svůj kasační opravný prostředek opírat o údajně nesprávné posouzení skutkových okolností, nýbrž pouze o porušení právních ustanovení ze strany Soudu.

Závěry Soudního dvora

- 85 V rozporu s tím, co tvrdí Vfww, Landbell a BellandVision, je tento důvod vycházející ze zkreslení smlouvy o užívání loga a dalších prvků spisu přípustný.
- 86 Nesprávnost, kterou DSD Soudu vytýká, se totiž týká zkreslení rozsahu působnosti licence poskytované smlouvou o užívání loga.
- 87 Jak bylo vyloženo v bodě 11 tohoto rozsudku, účelem smlouvy o užívání loga je umožnit smluvním partnerům DSD zprostit se povinnosti sběru a využití obalů, které oznámí

DSD. V tomto ohledu tato smlouva uvádí, že podniky přistupující k systému DSD musí logem DGP označit každý obal oznámený DSD a určený ke spotřebě uvnitř Německa.

88 Z těchto skutečností vyplývá, že licence k užívání loga poskytovaná zákazníkům DSD se týká označování všech obalů oznámených DSD a určených ke spotřebě uvnitř Německa logem DGP.

89 Tak, jak vyplývá zejména z prvního článku sporného rozhodnutí, spočívá zneužití dominantního postavení zjištěné Komisí ve skutečnosti, že smlouva o užívání loga vyžaduje od zákazníků placení poplatku za veškeré obaly oznámené DSD, a to i tehdy, když je prokázáno, že některé z nich jsou vybírány zpět a využívány prostřednictvím konkurenčních kolektivních systémů nebo systémů individuálních.

90 Je nutno konstatovat, že Soud tyto prvky spisu nezkreslil.

91 V bodě 141 napadeného rozsudku tak Soud správně upřesnil, že „[sporné] rozhodnutí kvalifikuje jako zneužívající pouze ustanovení smlouvy o užívání loga týkající se poplatku, [a že dotčené rozhodnutí] tedy nekritizuje skutečnost, že [dotčená] smlouva ukládá výrobcí nebo distributorovi, který si přeje používat systém DSD, povinnost označit logem [DGP] každý oznámený obal, který je určený k tuzemské spotřebě“.

92 Pokud jde konkrétně o rozsah licence poskytované smlouvou o užívání loga, DSD se nepodařilo určit ty části napadeného rozsudku, v nichž by Soud nesprávně popisoval působnost této licence. Pokud jde o části, v nichž je vyloženo skutkové a právní posouzení provedené Soudem, DSD v rámci tohoto důvodu pouze zmiňuje body 119, 163 a 164 napadeného rozsudku, v nichž Soud připomněl obsah sporného rozhodnutí a měl za to, že bez ohledu na argumenty DSD týkající se nezbytnosti chránit řádné fungování jejího systému Komise oprávněně konstatovala, že je zneužitím vyžadovat

poplatek za veškeré obaly označené DSD a označené logem DGP, i když je podán důkaz, že některé z těchto obalů byly vybrány zpět a využity jiným kolektivním systémem nebo systémem individuálním.

- 93 Z výše uvedeného vyplývá, že druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být rovněž zamítnut.

Ke třetímu důvodu, vycházejícímu z nedostatečného odůvodnění, ze zkrácení skutkových okolností a z nesprávných právních posouzení, pokud jde o výlučná práva spojená s logem DGP

Argumentace účastnic řízení

- 94 Podle DSD je konstatování uvedené v bodě 161 napadeného rozsudku, že logo DGP nepožívá výlučnosti, které se DSD dovolává, takže DSD nemůže omezovat udělování licence pouze na obaly zpracovávané jejím systémem, nedostatečně odůvodněné. Dotčené konstatování se opírá především o závěry vyvozované Soudem v bodě 130 a následujících napadeného rozsudku z řečí a odpovědí účastníků řízení při jednání, aniž by bylo možné objektivně určit, jaký byl skutečný předmět této kontradiktorní debaty mezi účastníky řízení.
- 95 Následně konstatování učiněné v bodě 139 napadeného rozsudku, že „výrobce nebo distributor obalů nepřenechává DSD určité množství obalů určených k označení logem [DGP], ale spíše množství materiálu, které tento výrobce nebo distributor uvede na trh v Německu a jehož zpětný odběr a využití hodlá svěřit systému DSD“, je zjevně v rozporu s ustanoveními smlouvy o užívání loga týkajícími se oznamování obalů a udělování licence, s ustanoveními nařízení o obalech týkajícími se zproštění

povinnosti zpracování, imperativem transparentnosti vyplývajícím z dotčeného nařízení a s požadavkem, který vyplývá ze známkového práva, že obaly podléhající systému DSD musí být určité.

- 96 Stejně tak body 129 a 154 napadeného rozsudku, podle nichž obal svěřený systému DSD může současně podléhat jinému systému zpracování, zkreslují prvky spisu, zejména nařízení o obalech.
- 97 Také bod 137 dotčeného rozsudku, podle něhož se distributor, který přistoupil ke kolektivnímu systému, může dodatečně osobně ujmout zpětného výběru a využívání a naopak, zkresluje nařízení o obalech. Podle tohoto nařízení totiž s sebou účast na kolektivním systému nese splnění povinností zpracování. U obalů podléhajících kolektivnímu systému není tudíž možné dodatečně využít individuální systém.
- 98 Konstatování učiněná Soudem jsou kromě toho neslučitelná se známkovým právem. Situace popisovaná Soudem, ve které lze obaly nezpracované systémem DSD označovat logem DGP, by toto logo zbavovala jeho rozlišovací způsobilosti. DSD zdůrazňuje, že dotčené logo jakožto zapsaná známka odkazuje výlučně na její systém, a tedy i na její služby.
- 99 Komise uvádí, že Soud v odůvodnění napadeného rozsudku kritizovaného DSD vyložil jím provedený přezkum rozlišovací způsobilosti loga DGP a fungování smíšených systémů, totiž kombinace systému DSD a jiného kolektivního nebo individuálního systému.
- 100 Pokud jde o bod 154 napadeného rozsudku, domnívá se Komise, že se Soud v tomto bodě správně přidržel prohlášení německé vlády, že týž obal může současně podléhat

několika systémům. DSD nesprávně přisuzuje nařízení o obalech přístupový na individuální obal, který neodpovídá hospodářským podmínkám, do nichž zapadají smíšená řešení.

- 101 Pokud jde o bod 137 napadeného rozsudku, Komise poznamenává, že jde o *obiter dictum* vztahující se k provádění případných korekčních mechanismů v případě, kdy není dosaženo míry využití. Kromě toho a každopádně kritika DSD týkající se tohoto bodu rozsudku je nedůvodná.
- 102 Pokud jde o bod 161 napadeného rozsudku, Komise uvádí, že logo DGP udává pouze prostou možnost zpětného výběru a využití ze strany DSD. Připomíná, že toto logo je určeno k tomu, aby obchodní kruhy a konečného spotřebitele informovalo o tom, že obal, na kterém je uvedeno, může být zpracován prostřednictvím systému DSD.
- 103 Podle Vfw nemá DSD pravdu, když ujišťuje, že obal nemůže podléhat dvěma různým systémům.
- 104 Landbell a BellandVision tvrdí, že tento důvod v tom rozsahu, v jakém se snaží odůvodnit zneužití dominantního postavení nařízením o obalech a známkovým právem, je zjevně neopodstatněný. V rozporu s tím, co tvrdí DSD, jsou smíšené systémy přípustné, jak ostatně prohlásila německá vláda.
- 105 Podle Interseroh prezentuje DSD nařízení o obalech nesprávně, když tvrdí, že služba převzetí povinností zpracování odkazuje ke konkrétnímu obalu.

Závěry Soudního dvora

- 106 Úvodem je třeba konstatovat, že argumenty DSD o tom, že označení obalů nezpracovávaných jejím systémem logem DGP představuje porušení známkového práva, se v podstatě shodují se čtvrtým důvodem kasačního opravného prostředku. Budou proto zkoumány v rámci posledně uvedeného důvodu.
- 107 Celkově vzato, projednávaným důvodem DSD v podstatě tvrdí, že konstatování učiněná Soudem v bodech 139, 154 a 161 napadeného rozsudku jsou nedostatečně odůvodněná a zkreslují některé prvky spisu.
- 108 V bodě 139 napadeného rozsudku Soud z prvků a úvah vyložených v bodech 129 až 138 dotčeného rozsudku vyvodil, že je možné, aby výrobce nebo distributor využil smíšených systémů, aby splnil povinnosti sběru a využití stanovené v nařízení o obalech.
- 109 Jak vyplývá zejména z bodů 129 a 154 napadeného rozsudku, toto konstatování Soudu o smíšených systémech se týká navrhovatelkou zpochybnované skutečnosti, že obal svěřený DSD a označený logem DGP může současně podléhat jinému systému zpětného výběru a využití, než je systém DSD.
- 110 Z důvodů uvedených v bodech 131 až 138 napadeného rozsudku jednoznačně plyne, že Soud opíral svou argumentaci o úvahu, že skutečnost, zda obal nese logo DGP, či nikoli, není rozhodující. Podle Soudu má význam pouze to, že množství materiálu uvedeného na trh výrobcem nebo distributorem je skutečně vybráno zpět a využito, a že je takto naplněna míra využití zakotvená v nařízení o obalech.

- 111 V tomto kontextu uvedl Soud v bodě 137 napadeného rozsudku příklad sběru a využití plastových obalů z řetězců rychlého občerstvení.
- 112 Jak správně uvedla Komise, dotčený bod 137 představuje *obiter dictum*. Pro účely přezkumu kasačního opravného prostředku je významné konstatování činěné Soudem v bodech 139, 154 a 161 napadeného rozsudku, že mezi obaly označenými logem DGP a službami zpětného výběru a využití DSD neexistuje vazba výlučnosti.
- 113 Soud zaprvé dostatečně vyložil důvody, kterého jej vedly k tomuto závěru.
- 114 V tomto ohledu je třeba připomenout, že povinnost odůvodnění nezavazuje Soud k tomu, aby podával vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu, a že odůvodnění tedy může být implicitní za podmínky, že umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, pro které Soud nepřijal jejich argumenty, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat svůj přezkum (viz zejména rozsudky ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 372; ze dne 25. října 2007, Komninou a další v. Komise, C-167/06 P, bod 22, jakož i výše uvedený FIAMM a další v Rada a Komise, bod 96).
- 115 Napadený rozsudek zevrubně odpovídá na argumentaci rozvinutou DSD, pokud jde o údajnou výlučnost pojící se s logem DGP, a umožňuje Soudnímu dvoru, aby vykonával svůj soudní přezkum. Soud v bodech 131 až 138, jakož i v bodech 150 až 154 napadeného rozsudku podrobně vyložil důvod, pro který se domnívá, že nařízení o obalech a další prvky spisu umožňují závěr, že obal označený logem DGP nepodléhá nutně toliko systému DSD.

- 116 Na druhém místě je třeba uvést, že v rozporu s tím, co uvádí DSD, konstatování činěná Soudem nezakreslují ani nařízení o obalech, ani smlouvu o užívání loga.
- 117 V tomto ohledu stačí konstatovat, že DSD neurčila ustanovení nebo části nařízení o obalech, z nichž by vyplývalo, že každý jednotlivý obal smí být zpracován jen jediným systémem, a že obal označený logem DGP je proto nezbytně zpracováván systémem DSD. DSD neprokázala ani to, že by ustanovení v tomto smyslu obsahovala smlouva o užívání loga.
- 118 Pokud jde konečně o požadavek transparentnosti, DSD nepředložila konkrétní indicie o tom, že výklad, který provedla Komise i Soud, uvedený v bodě 154 napadeného rozsudku, podle něhož je třeba jasně vymezit jak pro spotřebitele, tak pro příslušné orgány, které obaly podléhají povinnosti zpětného odběru v prodejních místech nebo v jejich bezprostřední blízkosti a které této povinnosti nepodléhají, zkresluje prvky spisu. Kromě toho DSD neprokázala, že označení obalů, které jsou zpracovávány jiným systémem, než je systém DSD, logem DGP, jde proti tomuto cíli transparentnosti. Označení obalu oznamovaného do systému DSD dotčeným logem totiž spotřebitelům i dotčeným orgánům nezávisle na otázce, zda bude dotčený obal skutečně zpracováván tímto systémem nebo systémem jiným, jasně udává, že předmětný obal již nepodléhá povinnosti zpětného výběru v prodejních místech nebo v jejich bezprostřední blízkosti, nýbrž že byl oznámen DSD.
- 119 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že třetí důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

Ke čtvrtému důvodu, vycházejícímu z porušení známkového práva Společenství

Argumentace účastnic řízení

- 120 DSD uvádí, že konstatování učiněné v bodě 161 napadeného rozsudku, že logu DGP nelze přiznat výlučnost, které se dovolává jeho majitelka, a to s ohledem na to, že taková výlučnost „by neměla jiný účinek než zabránění výrobcům a distributorům obalů používat smíšený systém a potvrdila by platnost možnosti, že by žalobkyně byla odměněna za službu, u které zúčastněné osoby prokázaly, že nebyla konkrétně poskytnuta“, je v rozporu s článkem 5 směrnice 89/104, která majiteli známky zakládá výlučné právo. Dotčené konstatování představuje tedy porušení známkového práva Společenství.
- 121 Podle Komise se výlučnost popisovaná v článku 5 směrnice 89/104 liší od té, o níž se hovoří v bodě 161 napadeného rozsudku. V této pasáži napadeného rozsudku Soud pouze vyvodil důsledky z argumentace formulované v bodech 156 a 157 tohoto rozsudku, podle níž logo DGP pouze vyjadřuje možnost zpracování a jeho původní funkce není dotčena, pokud je obal označený tímto logem rovněž předmětem jiných možností zpracování.
- 122 Komise doplňuje, že sporné rozhodnutí nemá za následek neoprávněné užití známky, tj. užití ze strany osob, s nimiž DSD neuzavřela smlouvu.
- 123 VfW poznamenává, že logo DGP není známkou v klasickém smyslu slova. Připomíná, že známka charakterizuje výrobky nebo služby, které jsou totožné nebo podobné těm, pro něž byla známka zapsána. Logo DGP slouží pouze k označení účasti v kolektivním systému, a nikoli k identifikaci totožných nebo podobných výrobků nebo služeb.

Závěry Soudního dvora

- 124 Především je třeba uvést, že argument Vwf, podle něhož nelze logo DGP skutečně považovat za známku, není možné přijmout. Je totiž nesporné, že dotčené logo bylo Německým úřadem pro patenty a ochranné známky zapsáno jako známka pro služby sběru, třídění a využití odpadů.
- 125 Pokud jde následně o domnělé porušení článku 5 směrnice 89/104 ze strany Soudu, je třeba připomenout, že na základě odst. 1 písm. a) tohoto článku vzniká ze zapsané známky jejímu majiteli výlučné právo opravňující jej k tomu, aby jakékoli třetí osobě zakázal, aby v obchodním styku užívala označení totožné s ochrannou známkou pro zboží nebo služby, které jsou totožné s těmi, pro něž je známka zapsána.
- 126 Když proto DSD ujišťuje, že Soud v bodě 161 napadeného rozsudku porušil výlučné právo vztahující se k užívání loga, jehož je majitelem, a když se v tomto kontextu dovolává článku 5 směrnice 89/104, tvrdí DSD, že Soud měl konstatovat, že sporné rozhodnutí jí protiprávně brání v tom, aby třetím osobám zakázala užívání označení totožného s jejím logem. DSD tento argument vyzdvihla při jednání, když zdůraznila, že z důvodu závazků uložených jí ve sporném rozhodnutí se logo DGP prakticky stalo obecně dostupným.
- 127 Má-li být na tuto argumentaci dána odpověď, je třeba rozlišovat mezi užíváním loga DGP smluvními partnery DSD a jeho případným užíváním jinými třetími osobami.
- 128 Pokud jde o užívání loga DGP smluvními partnery DSD, je třeba uvést, že ze samotného znění článku 5 směrnice 89/104 vyplývá, že toto ustanovení se nevztahuje na případ,

kdy třetí osoba užívá známku se souhlasem jejího majitele. Tento případ nastává zejména tehdy, když majitel na základě ustanovení licenční smlouvy oprávní své smluvní partnery k tomu, aby užívali jeho známky.

129 Z toho plyne, že DSD se nemůže úspěšně dovolávat výlučného práva, které jí dává logo DGP, pokud jde o užívání tohoto loga výrobci a distributory, kteří s DSD uzavřeli smlouvu o užívání dotčeného loga. Směrnice 89/104 sice ve svém čl. 8 odst. 2 stanoví, že majitel může uplatnit svá práva z této známky proti nabyvateli, který poruší některé z ustanovení licenční smlouvy zmíněné v témže ustanovení této směrnice. Jak ovšem uvedl generální advokát v bodě 192 svého stanoviska, v projednávané věci sama DSD vytvořila systém, který zavazuje k uvádění loga DGP na všech oznámených obalech, ač některé z nich nebudou tímto systémem zpětně vybírány. Je tedy nesporné, že užívání loga DGP na všech obalech oznámených DSD je uloženo licenční smlouvou, a je s ní tedy slučitelné.

130 Pokud DSD uvádí, že opatření uložená Komisí mají za následek, že umožňují užívání loga DGP ze strany osob oprávněných z licence částečně zdarma, stačí připomenout, že účelem sporného rozhodnutí bylo pouze zabránit DSD v tom, aby se nechávala odměňovat za služby sběru a využití, u nichž je prokázáno, že touto společností nebyly poskytnuty. Taková opatření nejsou neslučitelná s pravidly stanovenými ve směrnici 89/104.

131 Kromě toho, jak Soud oprávněně konstatoval v bodě 194 napadeného rozsudku, nelze vyloučit, že uvedení loga DGP na obalech, ať spadají do systému DSD, či nikoli, může mít cenu, která by nemůže představovat skutečnou cenu za plnění spočívající ve sběru a využití, musí být vyplacena DSD jako protiplnění za pouhé užití známky.

132 Pokud jde o případné užití loga DGP jinými třetími osobami, než jsou smluvní partneři DSD, je třeba konstatovat, že ani sporné rozhodnutí, ani napadený rozsudek

nekonstatují, že známkové právo takovou situaci umožňuje. V tomto ohledu Soud v bodě 180 napadeného rozsudku správně konstatoval, že povinnosti vymezené ve sporném rozhodnutí se týkají pouze vztahů mezi DSD a „výrobci nebo distributory obalů, kteří jsou buď smluvními partnery DSD v rámci smlouvy o užívání loga [...], nebo držitelé licence k užívání známky [DGP] v jiném členském státě v rámci systému zpětného odběru nebo využití užívajícího logo odpovídající této známce [...]“.

¹³³ Případné užití loga DGP jinými třetími osobami, než jsou smluvní partneři DSD, proto nelze přičítat ani Komisi, ani Soudu. Nic ostatně nebrání DSD v tom, aby proti takovým třetím osobám vznesla žaloby před příslušnými vnitrostátními soudy.

¹³⁴ Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku je třeba rovněž zamítnout.

K pátému důvodu, vycházejícímu z porušení článku 82 ES

Argumentace účastnic řízení

¹³⁵ Nedostatečně odůvodněným konstatováním odporujícím prvkům spisu o tom, že poskytováním licencí k užívání loga DGP nezávisle na užívání systému DSD a vyžadováním placení poplatku z titulu licence včetně případu, kdy nabyvatel licence podá důkaz, že dotčený systém nepoužil, se DSD dopustila zneužívajícího jednání, měl Soud porušit článek 82 ES.

136 Kdyby byl Soud podle DSD provedl správný právní rozbor, byl by nezbytně dospěl k tomu, že DSD neposkytuje licenci k užívání svého loga nezávisle na užívání systému DSD, takže sporné rozhodnutí musí být vyloženo v tom smyslu, že odmítnutí udělit takovou licenci představuje zneužití. Dotčené rozhodnutí mělo tedy za následek, že DSD k udělování licence zavázalo. Soud tak nerespektoval skutečnost, že podmínky nutné k odůvodnění takového závazku nebyly naplněny. Toto nerespektování představuje nesprávné právní posouzení.

137 DSD dodává, že důsledkem napadeného rozsudku je to, že umožňuje částečnou účast v systému DSD (včetně účasti ve výši např. pouhé 0,1 % obalů označených logem DGP), aniž by DSD mohla ověřovat přijatelnost či oprávněnost takto nevýrazné účasti. DSD zvláště není s to ověřovat, zda jsou naplněny důvody, které podle sporného rozhodnutí vyžadují uvádění loga DGP na všech výrobcích, i když pouze jejich část podléhá systému DSD. Příklad případné nevýrazné a svévolné účasti v systému DSD, zatímco je logo DGP uvedeno na všech obalech, jen zvýrazňuje skutečnost, že sporné rozhodnutí ukládá závazek udělovat licenci k užití dotčeného loga.

138 Komise, Landbell a BellandVision připomínají, že sporné rozhodnutí a napadený rozsudek se neopírají o předpoklad poskytování licence k užívání loga DGP nezávisle na užívání systému DSD, nýbrž berou v úvahu výši poplatku souvisejícího s poskytovanými službami. Toto rozhodnutí a rozsudek nevedou ve svém důsledku k tomu, že by DSD byla nucena udělovat licenci k užívání loga DGP výrobcům a distributorům, jimž si ji udělit nepřeje.

139 Podle VfW tento důvod vychází z nesprávného chápání předmětu sporu, protože Komise nemá v úmyslu uložit DSD závazek k udělování takové licence, ale výlučně zabránit této společnosti v tom, aby svého dominantního postavení užívala k vyloučení soutěže vycházející z konkurenčních systémů.

140 Rovněž Interseroh uvádí, že Soud v žádném případě v napadeném rozsudku nenaznačuje, že DSD nabízí licenci k užívání loga DGP nezávisle na užívání systému DSD. Napadený rozsudek DSD ani neukládá povinnost, aby tuto licenci poskytovala.

Závěry Soudního dvora

141 Jak Soud připomněl v bodě 121 napadeného rozsudku, z článku 82 odst. 2 písm. a) ES vyplývá, že zneužití dominantního postavení může spočívat v přímém nebo nepřímém vynucování nepřiměřených cen nebo jiných nerovných obchodních podmínek.

142 V témže bodě napadeného rozsudku Soud připomněl ustálenou judikaturu, podle které ke zneužití dominantního postavení dochází, když podnik v tomto postavení vyžaduje za své služby zaplacení poplatků, které jsou nepřiměřené ve vztahu k hospodářské hodnotě poskytované služby (viz zejména rozsudky Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1986, *British Leyland v. Komise*, 226/84, Recueil, s. 3263, body 27, a ze dne 17. května 2001, *TNT Traco*, C-340/99, Recueil, s. I-4109, bod 46).

143 Jak Soud rozhodl v bodě 164 napadeného rozsudku na základě rozboru vyloženého v bodech 119 až 163 dotčeného rozsudku, chování vytykané DSD v prvním článku sporného rozhodnutí spočívající ve vyžadování poplatku za všechny obaly uvedené na trh v Německu s logem DGP, i když zákazníci této společnosti prokážou, že systém DSD pro část těchto obalů nebo všechny tyto obaly nepoužívají, má povahu zneužití dominantního postavení ve smyslu tohoto ustanovení a citované judikatury. Kromě toho z bodů 107 až 117 a 126 až 133 tohoto rozsudku vyplývá, že posouzení provedené Soudem je dostatečně odůvodněné a není zatíženo nesprávnými skutkovými nebo právními posouzeními, kterých se dovolává DSD na základě svých výlučných práv pojících se s logem DGP.

- 144 Soud měl rovněž v bodě 91 napadeného rozsudku oprávněně za to, že v případě existence zneužití dominantního postavení má Komise na základě čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17 skutečně pravomoc uložit DSD povinnost ukončit konstatované porušení.
- 145 Jak Soud podotkl v témže bodě napadeného rozsudku, povinnost uložená DSD v článku 3 sporného rozhodnutí zavázat se vůči všem osobám, které podepíší smlouvu o užívání loga, nevybírat poplatek z toho množství obalů uvedených na trh v Německu s logem DGP, u něhož není využívána služba převzetí povinnosti zpracování odpadů ze strany DSD a u něhož jsou povinnosti stanovené nařízením o obalech splněny jinak, není ničím jiným, než nutným důsledkem konstatování zneužití dominantního postavení a toho, že Komise vykonává uvedenou pravomoc uložit DSD povinnost k ukončení porušení.
- 146 V rozporu s tím, co tvrdí DSD, závazek uložený v článku 3 sporného rozhodnutí ostatně v žádném případě neznamená založení povinnosti udělovat licenci k užívání loga DGP. Dotčené rozhodnutí totiž neobsahuje žádné opatření ovlivňující volnost výběru DSD, pokud jde o osoby, s nimiž uzavře smlouvu o užívání loga a jimž následně poskytne dotčenou licenci. Sporné rozhodnutí DSD zavazuje pouze k tomu, aby od svých smluvních partnerů nevyžadovala placení poplatku za služby zpětného výběru a využití, které neposkytla.
- 147 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba uzavřít, že Soud neporušil článek 82 ES, a tudíž zamítnout pátý důvod kasačního oparného prostředku.

K šestému důvodu, vycházejícímu z porušení článku 3 nařízení č. 17 a zásady proporcionality

Argumentace účastnic řízení

- 148 DSD zaprvé uvádí, že nařízení o obalech a známkové právo brání tomu, aby byla podrobena závazku udělovat licenci k užívání loga DGP. Opatření uložená článkem 3 a následujícími sporného rozhodnutí přitom znamenají, že je jí takový závazek uložen. Tím, že přehlédl protiprávní povahu těchto opatření, porušil Soud článek 3 nařízení č. 17, který stanoví, že pokud Komise zjistí, že je porušován článek 81 ES nebo 82 ES, může prostřednictvím rozhodnutí požadovat na dotýcných podnicích, aby je přestaly porušovat.
- 149 Zadruhé DSD uvádí, že nařízení o obalech a známkové právo jsou na překážku tomu, aby jí bylo bráněno v tom, aby od svých zákazníků požadovala, aby na obalech označených logem DGP, jež však nepodléhají systému DSD, uváděli zmínku, která umožňuje neutralizovat rozlišovací způsobilost její známky. Tím, že Soud tento podstatný argument DSD, že obaly označené logem DGP a zpracovávané systémem DSD musí být rozlišitelné od těch, na nichž je uvedeno totéž logo, avšak které tímto systémem zpracovávány nejsou, v bodě 200 napadeného rozsudku vyloučil, přehlédl skutečnost, že článek 3 sporného rozhodnutí představuje porušení článku 3 nařízení č. 17, jakož i zásady proporcionality.
- 150 Podle Komise, Landbell a BellandVision se první argument předložený v rámci tohoto důvodu opírá o mylný postulát, že Soud vycházel z předpokladu izolované licence pro užívání loga DGP.
- 151 Pokud jde o druhý argument DSD, uvádí Komise, že ani nařízení o obalech, ani známkové právo nevyžadují identifikaci různých obalů umožňující připsat je DSD nebo

jinému provozovateli. Landbell a BellandVision tuto argumentaci sdílí a doplňují, že vysvětlující poznámka o tom, že obal nepodléhá systému DSD, by zneužívající jednání DSD nezhojila.

Závěry Soudního dvora

- 152 Jak bylo konstatováno v bodě 146 tohoto rozsudku, sporné rozhodnutí neukládá DSD závazek k udělování licence k užívání loga DGP.
- 153 První argument uvedený na podporu šestého důvodu tedy nelze přijmout.
- 154 Pokud jde o argument DSD, podle něhož obaly označené logem DGP a zpracovávané systémem DSD musí být rozlišitelné od těch, na nichž je toto logo uvedeno, avšak které tímto systémem zpracovávány nejsou, konstatoval Soud v bodě 200 napadeného rozsudku, že s ohledem na existenci smíšených systémů není možné rozlišování, které si DSD přeje, činit.
- 155 Toto konstatování není nesprávné. Jak bylo vyloženo v bodě 129 tohoto rozsudku, DSD sama zavazuje své smluvní partnery k tomu, aby logo DGP uváděli na všech obalech, které jsou jí oznámeny. Jak v bodě 240 svého stanoviska uvedl generální advokát, není možné dopředu určit, jaká bude cesta obalu. V okamžiku úpravy zboží pro prodej nebo v okamžiku prodeje baleného výrobku tedy není možné rozlišit výrobky opatřené logem DGP a skutečně zpracovávané systémem DSD od těch, které jsou označeny tímž logem a budou zpracovávány jiným systémem.

- 156 Druhý argument, který je vznášen na podporu šestého důvodu, je tedy rovněž neopodstatněný.
- 157 Dotčený důvod tedy musí být zamítnut.

K sedmému důvodu, vycházejícímu z vady řízení

Argumentace účastnic řízení

- 158 DSD vytýká Soudu, že svým vlastním odůvodněním nahradil odůvodnění Komise a nerespektoval pravidla vztahující se ke správnímu řízení, zejména právo být vyslechnut.
- 159 Soud přikročil k novým konstatováním opírajícím se o prohlášení učiněná účastníky řízení při jednání. Jde o odpovědi na detailní otázky, které Soud položil, buď sotva tři týdny před jednáním, nebo během jednání, aniž by uvedl důsledky, které hodlá vyvodit z podaných odpovědí nebo spojitost, kterou spatřuje mezi dotčenými otázkami a zjištěními uvedenými ve sporném rozhodnutí.
- 160 Dotčená zjištění učiněná Soudem jsou nová rovněž z toho důvodu, že jejich předmět se neobjevuje ani ve sporném rozhodnutí, ani ve spisech DSD nebo Komise.

- 161 DSD má na mysli zvláště dvě zjištění, totiž zaprvé to, které se objevuje zejména v bodech 139 a 154 napadeného rozsudku, že obaly svěřené DSD mohou současně podléhat kolektivnímu i individuálnímu systému, a zadruhé to, které je zmíněno zejména v bodech 137 a 139 tohoto rozsudku, že nařízení o obalech zakotvuje řadu korekčních mechanismů umožňujících výrobcům a distributorům splnit povinnosti vyplývající z dotčeného nařízení tím, že obaly dodatečně svěří individuálnímu nebo kolektivním systému.
- 162 Podle Komise, Vfw, Landbell a BellandVision neobsahuje napadený rozsudek žádný nový prvek oproti těm, které již byly přezkoumávány v rámci správního řízení, a potom během písemné části řízení před Soudem.

Závěry Soudního dvora

- 163 Je třeba připomenout, že jedině Soud je oprávněn posoudit, zda je případně nezbytné doplnit poznatky, které má k dispozici o věcech, které mu jsou předloženy. Průkazný nebo neprůkazný charakter procesních písemností spadá do jeho svrchovaného posouzení skutkových okolností, které nepodléhá přezkumu Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku, s výjimkou případu zkreslení důkazů předložených Soudu nebo jestliže z dokumentů vložených do spisu vyplývá věcná nesprávnost zjištění Soudu (viz zejména rozsudky ze dne 10. července 2001, *Ismeri Europa v. Účetní dvůr*, C-315/99 P, Recueil, s. I-5281, bod 19, jakož i ze dne 11. září 2008, *Německo a další v. Kronofrance*, C-75/05 P a C-80/05 P, Sb. rozh. s. I-6619, bod 78).
- 164 Proto nelze Soudu vytýkat, že před konáním jednání a při něm účastníkům řízení adresoval sérii detailních otázek, aby si doplnil informace, které již měl, a z odpovědí účastníků řízení na tyto otázky vyvodil určité závěry.

- 165 Kromě toho je nutno konstatovat, že Soud respektoval předmět sporu, jak vyplývá z žaloby podané DSD, a zdržel se toho, aby k prvkům, které jsou uvedeny ve sporném rozhodnutí, dodával nové. Pokud jde zvláště o možnost kombinovat několik systémů zpětného výběru a využití, zejména z bodů 20 a 23 odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že otázka smíšených systémů byla Komisí zkoumána při šetření, které vedla, a že tato otázka tudíž nepředstavuje nový prvek doplněný do spisu Soudem.
- 166 Z toho plyne, že sedmý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

K osmému důvodu, vycházejícímu z porušení základního práva na dodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování

Argumentace účastnic řízení

- 167 DSD uvádí, že Soud se dopustil vady v řízení a ohrozil její zájmy tím, že nerespektoval základní právo na to, aby byla věc vyřízena v přiměřené lhůtě, jak je uznáno článkem 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 a článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie vyhlášené v Nice dne 7. prosince 2000 (Úř. věst. C 364, s. 1).
- 168 DSD připomíná, že řízení probíhající před Soudem započalo dne 5. července 2001 a skončilo dne 24. května 2007. I s ohledem na zvláštní náročnost vlastní řízení před soudy Společenství je tato délka trvání nadměrně dlouhá. V tomto ohledu DSD uvádí, že mezi oznámením konce písemné části řízení dne 9. září 2002 a rozhodnutím zahájit

ústní část řízení a vyzvat účastníky řízení k zodpovězení určitých otázek na jednání, které bylo přijato dne 19. června 2006, uběhlo více než 45 měsíců, aniž by během této doby bylo přijato jakékoli opatření.

- 169 DSD rovněž uvádí, že nadměrná délka řízení představuje závažné porušení jejích zájmů, charakterizované mimo jiné zásahem do jejího smluvního modelu a činnosti, jakož i zbavením možnosti vybírat přiměřený poplatek jako protiplnění za prosté užívání loga DGP.
- 170 Podle DSD z článku 58 ve spojení s článkem 68 statutu Soudního dvora vyplývá, že pokud je důvod, který je na podporu kasačního opravného prostředku uplatněn a který vychází z nedostatku řízení před Soudem, jenž poškozuje zájmy účastníka řízení podávajícího opravný prostředek, opodstatněný, musí být rozsudek Soudu Soudním dvorem zrušen. Toto pravidlo je odůvodněné, jak uznal Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku *Baustahlgewebe v. Komise* s ohledem na hospodárnost řízení, a za účelem zajištění okamžitého a účinného prostředku ochrany proti takovému nedostatku.
- 171 Rovněž na základě článků 58 a 61 statutu Soudního dvora má DSD za to, že takový nedostatek v řízení před Soudem odůvodňuje zrušení rozsudku Soudu nezávisle na tom, zda měl tento nedostatek vliv na řešení sporu.
- 172 *Komise, Landbell a BellandVision* uvádějí, že v projednávané věci není nic, co by umožňovalo domnívat se, že mezi délkou řízení a výsledkem sporu existuje vztah. Kromě toho zrušení napadeného rozsudku by délku řízení toliko dále prodloužilo.
- 173 V každém případě je délka řízení odůvodněna složitostí sporu, za niž je odpovědná i DSD v té míře, v jaké předložila objemné spisy opatřené mnoha přílohami. Stejně tomu

bylo ve věci T-289/01, v níž byl dne 24. května 2007 vydán výše uvedený rozsudek, *Duales System Deutschland v. Komise* (Sb. rozh. s. II-1691), kterou se Soud zabýval souběžně s věcí T-151/01, v níž byl vydán napadený rozsudek.

- 174 Pokud jde o tvrzení DSD týkající se porušení jejích zájmů, Komise je považuje za nepřesná. Pokud jde zejména o obchodní model DSD, uvádí Komise, že jakékoli opatření přijaté na základě článku 82 ES, jímž se ukládá povinnost k ukončení zneužití, s sebou nutně nese změnu obchodní politiky dotčeného podniku.
- 175 Vřw poznamenává, že DSD z důvodu délky řízení nevznikla žádná nevýhoda, protože mohla pokračovat ve svých činnostech a protože nedošlo k významnému oslabení jejího postavení na trhu. Ostatně i za předpokladu, že by došlo k poškození zájmů navrhovatelky, by bylo zrušení napadeného rozsudku nepřiměřené.

Závěry Soudního dvora

- 176 Jak vyplývá z čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora a z judikatury, má Soudní dvůr pravomoc přezkoumávat, zda se Soud dopustil vad v řízení, které poškozují zájmy navrhovatele, a musí se ujistit, že byly dodrženy obecné zásady práva Společenství (výše uvedený rozsudek *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 19, a rozsudek ze dne 15. června 2000, *TEAM v. Komise*, C-13/99 P, Recueil, s. I-4671, bod 36).
- 177 Pokud jde o nedostatek řízení, který je uplatňován v rámci tohoto důvodu, je třeba připomenout, že čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod stanoví, že každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně

a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

178 Jakožto obecná zásada práva Společenství je toto právo použitelné v rámci soudní žaloby proti rozhodnutí Komise (výše uvedený rozsudek *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 21, a rozsudek ze dne 1. července 2008, *Chronopost a La Poste/UFEX a další*, C-341/06 P a C-342/06 P, Sb. rozh. s. I-4777, bod 45).

179 Dotčené právo bylo kromě toho potvrzeno v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie. Jak Soudní dvůr mnohokrát judikoval, tento článek se vztahuje k zásadě účinné soudní ochrany (rozsudky ze dne 13. března 2007, *Unibet*, C-432/05, Sb. rozh. s. I-2271, bod 37; ze dne 3. září 2008, *Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise*, C-402/05 P a C-415/05 P, Sb. rozh. s. I-6351, bod 335, a ze dne 16. prosince 2008, *Masdar (UK) v. Komise*, C-47/07 P, Sb. rozh. s. I-9761, bod 50).

180 Protože Komise a Vfw zpochybňují existenci souvislosti mezi délkou řízení a zájmy DSD, a vznáší tak otázku, zda se tento důvod skutečně týká nedostatku v řízení, který poškozuje zájmy účastníka řízení podávajícího opravný prostředek, ve smyslu čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora, je třeba uvést, že podnik podávající žalobu s cílem dosáhnout zrušení rozhodnutí, které jej přinutilo přizpůsobit vzorovou smlouvu, kterou užívá ve vztahu ke svým zákazníkům, má ze zřejmých důvodů obchodní politiky nepochybný zájem na tom, aby bylo rozhodnuto v přiměřené lhůtě o argumentaci, na jejímž základě tvrdí, že je dotčené rozhodnutí protiprávní. Okolnost, že v jiných věcech Soudní dvůr přezkoumával otázku délky řízení v rámci žaloby proti rozhodnutím Komise, jimiž se ukládaly pokuty za porušení práva hospodářské soutěže (viz zejména výše uvedený rozsudek *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 21, a rozsudky ze dne 2. října 2003, *Thyssen Stahl v. Komise*, C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 154, a výše uvedený *Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise*, bod 115), zatímco v projednávané věci nebyla DSD taková pokuta uložena, je v tomto kontextu nerozhodná.

- 181 Je třeba rovněž připomenout, že přiměřený charakter lhůty se posuzuje v závislosti na okolnostech vlastních každé věci, a zejména v závislosti na významu sporu pro dotčenou osobu, složitosti věci, jakož i chování účastníků řízení (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, bod 116 a citovaná judikatura, jakož i usnesení ze dne 26. března 2009, Efkon v. Parlament a Rada, C-146/08 P, bod 54).
- 182 V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že výčet relevantních kritérií není taxativní a že posouzení přiměřeného charakteru dotčené lhůty nevyžaduje systematický přezkum okolností věci ve vztahu ke každému z nich, pokud se ve vztahu jen k jednomu z nich jeví délka řízení jako odůvodněná. Složitost věci nebo zdržující chování navrhovatele tak mohou odůvodnit na první pohled příliš dlouhou lhůtu (rozsudky ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij další v. Komise, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, bod 188, a výše uvedený Thyssen Stahl v. Komise, bod 156).
- 183 V projednávané věci je nutno konstatovat, že délku řízení probíhajícího před Soudem, která dosáhla zhruba 5 let a 10 měsíců, nelze odůvodnit žádnou okolností vlastní dotčené věci.
- 184 Zejména se ukazuje, že doba mezi oznámením konce písemné části řízení v průběhu září 2002 a zahájením ústní části řízení v průběhu června 2006 činila 3 roky a 9 měsíců. Délku této doby nelze vysvětlit okolnostmi věci, ať jde o složitost sporu, chování účastníků řízení nebo snad výskyt námitek či překážek v řízení.
- 185 Pokud jde zejména o složitost sporu, je třeba konstatovat, že jakkoli žaloby, které DSD podala proti spornému rozhodnutí a rozhodnutí 2001/837, vyžadovaly zevrubný přezkum nařízení o obalech, smluvních vazeb DSD, rozhodnutí Komise i argumentů, jichž se DSD dovolávala, nebyly natolik obtížné či obsáhlé, aby to Soudu bránilo

v provedení syntézy těchto spisů a v přípravě ústní části řízení v méně dlouhém časovém úseku, než jaký představují 3 roky a 9 měsíců.

186 Celkově vzato, jak již Soudní dvůr uvedl, v případě sporu o existenci porušení pravidel hospodářské soutěže, má zásadní požadavek právní jistoty svědčící hospodářským subjektům, jakož i cíl zajistit, aby na vnitřním trhu nebyla narušena hospodářská soutěž, nepřehlédnutelný význam nejen pro žalobce samotného a pro jeho soutěžitele, nýbrž vzhledem k velkému počtu dotčených osob a finančních zájmů, které jsou ve hře, rovněž pro třetí osoby (výše uvedený rozsudek *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 30). S ohledem na dominantní postavení DSD, objem trhu se službami, na němž DSD i její soutěžitelé vykonávají svou činnost, případné dopady výsledku sporu na praxi, jež má být dodržována, a poplatky, jež mají být placeny výrobci a distributory balených výrobků, jakož i na otázky vyvolané sporem ve vztahu k nanejvýš rozšířenému užívání loga DGP je časový úsek, který v projednávané věci uběhl mezi skončením písemné části řízení a následující fází řízení, nadměrný.

187 Kromě toho, jak uvedl generální advokát v bodech 293 až 299 svého stanoviska, dotčený časový úsek nebyl přerušen ani přijetím organizačních procesních opatření nebo důkazních opatření ze strany Soudu, ani námitkami a překážkami vyvolanými účastníky řízení.

188 S ohledem na výše uvedené skutečnosti je třeba mít za to, že řízení před Soudem porušilo požadavky související s dodržováním přiměřené lhůty soudního rozhodování.

189 Pokud jde o důsledky nedodržení přiměřené délky řízení probíhajícího před Soudem, dovolává se DSD pravidla stanoveného v čl. 61 prvním pododstavci statutu Soudního dvora, podle něhož je-li kasační opravný prostředek opodstatněný, zruší Soudní dvůr rozhodnutí Soudu. Protože tento důvod kasačního opravného prostředku vychází z nerespektování přiměřené lhůty soudního rozhodování, jež představuje nedostatek

řízení, který poškozujze zájmy účastníka řízení podávajícího opravný prostředek ve smyslu článku 58 tohoto statutu, musí podle DSD konstatování tohoto nedostatku nutně vést ke zrušení napadeného rozsudku, a to nezávisle na otázce, zda dotčený nedostatek měl vliv na řešení sporu. V případě, kdy by k takovému zrušení nedošlo, nedodržel by Soudní dvůr článek 61 svého statutu.

- 190 Touto argumentací navrhuje DSD Soudnímu dvoru, aby přehodnotil svou judikaturu, podle které nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování vede ke zrušení napadeného rozsudku pouze tehdy, když existují indicie, že nadměrná délka řízení měla vliv na řešení sporu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Baustahlgewebe v. Komise, bod 49). V projednávané věci DSD takové indicie neposkytla.
- 191 Je zajisté pravda, že, jak zdůrazňuje DSD, nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování představuje nedostatek řízení (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Baustahlgewebe v. Komise, bod 48).
- 192 Stále však platí, že čl. 61 první pododstavec statutu Soudního dvora musí být vykládán a uplatňován způsobem, jaký je účelný.
- 193 Protože přitom neexistuje žádná indicie ukazující na to, že nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování mohlo mít vliv na řešení sporu, zrušení napadeného rozsudku by porušení zásady účinné soudní ochrany, jehož se Soud dopustil, nezhojilo.
- 194 Kromě toho, jak uvedl generální advokát v bodech 305 a 306 svého stanoviska, vzhledem k nutnosti zajistit dodržování práva hospodářské soutěže Společenství nemůže Soudní dvůr účastníku řízení podávajícímu kasační opravný prostředek povolit, aby pouze z důvodu nerespektování přiměřené lhůty soudního rozhodování

zpochybnil existenci porušení, i když všechny jeho důvody směřující proti konstatování učiněným Soudem ve věci tohoto porušení a s ním souvisejícího správního řízení, byly zamítnuty jako neopodstatněné.

195 Jak naproti tomu uvedl generální advokát v bodě 307 a následujících svého stanoviska, nedodržení přiměřené lhůty soudního rozhodování ze strany Soudu může vést k žádosti o náhradu škody na základě žaloby podané proti Společenství v rámci článku 235 ES a čl. 288 druhého pododstavce ES.

196 Argumentace DSD, že překročení přiměřené lhůty musí, má-li být tento nedostatek řízení zhojen, vést ke zrušení napadeného rozsudku, se v důsledku toho ukazuje jako neodůvodněná. Osmý důvod kasačního opravného prostředku proto musí být zamítnut.

197 Vzhledem k tomu, že žádný z důvodů kasačního opravného prostředku uplatněných DSD nemůže být přijat, je třeba tento kasační opravný prostředek zamítnout.

K nákladům řízení

198 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě článku 118 tohoto řádu, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise, Interseroh, Vfw, Landbell a BellandVision požadovaly náhradu nákladů řízení a společnost DSD neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravný prostředek se zamítá.**

- 2) **Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH ponese své vlastní náklady, jakož i náklady tohoto řízení vynaložené Komisí Evropských společností, Interseroh Dienstleistungs GmbH, Vfw GmbH, Landbell AG für Rückhol-Systeme a BellandVision GmbH.**

Podpisy.